

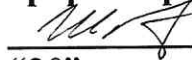
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

Ярослав ШТАНЬКО
“30” серпня 2024 р.

**ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма:	Фінансовий менеджмент
Освітній рівень:	бакалавр
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:

к.е.н., доцент кафедри управління
та адміністрування

Наталія РОЗУМОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри управління та адміністрування,
протокол № 1 від 28.08.2024 року

к.е.н., доц., завідувач кафедри
управління та адміністрування

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

УЗГОДЖЕНО:

к.е.н., доц., професор кафедри
управління та адміністрування

Мирослава ТИМОЦЬ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08.2024 року

e-mail	rozumovych.nataliia@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	205
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/nataliya-rozumovych
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4763

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. За умов важливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, які б могли вміло розпоряджатися активами підприємства, управляти джерелами фінансування діяльності, раціонально використовувати виробничі ресурси, а саме реалізовувати короткострокові і довгострокові цілі розвитку підприємства, діяти в інтересах акціонерів, але при цьому залишатися у рамках правового поля і враховувати домінуючі суспільні інтереси. Все це обумовлює актуальність вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент».

Метою дисципліни є: ознайомлення студентів із теоретичними основами фінансового менеджменту, методичними підходами і практичними навичками щодо принципів, прийомів та методів фінансового управління, формування логіки прийняття управлінських рішень у сфері фінансів.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

сутність і функції фінансового менеджменту;

- організацію фінансового менеджменту на підприємстві;
- стратегію і тактику фінансового менеджменту;
- організаційне та інформаційне забезпечення фінансового аналізу;
- сутність і види грошових потоків підприємства;
- інструментарій управління грошовими потоками;
- методичний інструментарій оцінювання вартості грошей у часі та його застосування у фінансових розрахунках;
- організацію та інструментарій управління прибутком;
- управління формуванням і використанням прибутку;
- формування і фінансування оборотних активів;
- сутність капіталу та його роль у діяльності підприємства;
- форми функціонування капіталу та їхні характеристики;
- теорії структури капіталу;
- інструментарій управління інвестиціями на підприємстві;
- сучасні концепції управління ризиками;
- методи нейтралізації фінансових ризиків;
- методи аналізу фінансових звітів;
- сутність і методи антикризового фінансового управління;
- моделі прогнозування банкрутства підприємства.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти:**

- застосовувати економічні закони та принципи у фінансовому управлінні господарством;
- використовувати фінанси для забезпечення системного підходу у розв'язанні таких завдань:
  - фінансова оцінка ринків та визначення вартості ресурсів;
  - фінансовий облік матеріальних та нематеріальних активів;
  - фінансове планування та прогнозування діяльності суб'єктів господарювання (людини, підприємства та держави);

- фінансовий моніторинг та фінансовий аналіз діяльності суб'єкта економічних відносин;
- застосування фінансових заходів впливу на діяльність суб'єкта господарювання з метою збільшення його доходів та зростання вартості господарства (сім'ї, підприємства, країни).

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»

(шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Фінансовий менеджмент», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» “01” вересня 2022 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРО9. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію
ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.	
СК8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3		
Семестр	6		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	30 (в годинах)	8 (в годинах)
	семінари, практичні	30 (в годинах)	8 (в годинах)
Самостійна робота		90 (в годинах)	134 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен (30год.)		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Фінанси	Фінансовий контролінг
Фінанси підприємств	Фінансовий аналіз
	Міжнародний фінансовий менеджмент

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Зміст поняття «фінансовий менеджмент». Філософія фінансового менеджменту. Декілька підходів до поняття «фінансовий менеджмент». Об'єктом та суб'єкти управління фінансами. Принципи фінансового менеджменту. Головна мета фінансового менеджменту. Мета управління фінансами. Завдання фінансового менеджменту.

Функції фінансового менеджменту: як керуючої системи; як спеціальної сфери управління підприємством (склад визначається в залежності від об'єкта). Напрямки фінансової діяльності підприємств. Основні елементи механізму фінансового менеджменту.

Стратегічний фінансовий менеджмент. Суть фінансової стратегії та етапи її формування. Розробка фінансової політики. Характеристика змісту фінансової політики підприємства.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Механізм фінансового менеджменту та його основні елементи.
2. Особливості фінансового менеджменту як форми підприємницької діяльності.
3. Основні принципи стратегічного управління і розроблення фінансової стратегії підприємства.

ТЕМА 2. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту. Ієрархічна будова центрів управління підприємством. Функціональна будова центрів управління підприємством. Центр відповідальності та його структура.

Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Показники, що формуються із внутрішніх джерел. Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, що формується із зовнішніх джерел.

Основні системи фінансового аналізу: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз; аналіз фінансових коефіцієнтів.

Системи фінансового планування на підприємстві: перспективного планування фінансової діяльності підприємства; поточного планування фінансової діяльності підприємства; оперативного планування фінансової діяльності підприємства.

Внутрішній фінансовий контроль. Основні форми внутрішнього фінансового контролю. Фінансовий контролінг та його функції. Етапи побудови фінансового контролю. Характеристика окремих видів фінансового контролінгу на підприємстві.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Фактори, що впливають на будову системи організаційного забезпечення фінансового менеджменту на основі центрів відповідальності.

2. Структура фінансової служби на великих і середніх підприємствах.

ТЕМА 3. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Економічна сутність грошового потоку підприємства і класифікація його видів. Грошові потоки підприємства. Ефективне управління грошовими потоками. Склад грошових потоків підприємства. Склад вхідних та вихідних грошових потоків. Принципи управління грошовими потоками. Грошові потоки, що генерує операційна діяльність. Грошові потоки, що генеруються інноваційною діяльністю. Грошові потоки, що генеруються фінансовою діяльністю

Етапи процес управління грошовими потоками підприємств. «Позитивний грошовий потік», «негативний грошовий потік». Прямий і непрямий методи обліку грошових потоків підприємства.

Оптимізація грошових потоків. Основні цілі оптимізації грошових потоків підприємства. Об'єкти оптимізації. Завдання та зміст управління вхідними грошовими потоками. Методи оптимізації надлишкового грошового потоку. Результати оптимізації грошових потоків підприємства.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Фінансові технології складання планів надходжень і використання грошових коштів підприємства.
2. Основні методи прогнозування надходжень і витрат коштів у розрізі операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства.
3. Основні види платіжного календаря у системі оперативного управління грошовими потоками від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

ТЕМА 4. ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ У ЧАСІ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ

Необхідність і сутність визначення часової вартості грошей. Концепція вартості грошей у часі. Основні причини втрати вартості грошей. Вплив ризику на фінансову діяльність. Інфляція. Компоненти поняття «ліквідність». Абсолютно ліквідні інвестиції.

Сутність компаундирування. Дисконтування — визначення поточної вартості грошей. Звичайна рента, вексельна рента. Компаундирування ануїтетів. Дисконтування вексельної ренти

Питання для самостійного опрацювання:

1. Конверсія валюти та нарахування відсотків.
2. Фінансова еквівалентність зобов'язань та конверсія платежів.
3. Врахування податкового коректора при проведенні фінансових розрахунків.

ТЕМА 5. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ

Зміст і задачі управління формуванням прибутку підприємства. Прибуток . Завдання управління формуванням прибутку. Зміст управління формуванням прибутку. Цілі та завдання управління прибутком підприємства. Механізм управління операційним прибутком. Системний підхід до управління прибутком.

Операційний аналіз в управлінні прибутком. Собівартість продукції. Співвідношення постійних та змінних витрат у структурі собівартості. Прибуток від фінансових операцій формується за рахунок. Особливості, які необхідно врахувати при управлінні формуванням прибутку від фінансової діяльності. Фінансовий леверидж.

Управління розподілом прибутку підприємства. Етапи розподілу прибутку. Теоретичні підходи до формування дивідендної політики. Використання чистого прибутку. Практичні шляхи реалізації дивідендної політики.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на формування прибутку підприємства.
2. Управління операційними витратами підприємства.
3. Фактори, що впливають на операційний ризик підприємства.

ТЕМА 6. УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

Формування політики управління оборотними активами підприємства. Суть оборотних активів. Загальна класифікація активів підприємства. Класифікація оборотних активів підприємства. Стадії руху оборотних активів в розрізі етапів операційного циклу. Підходи до формування оборотних активів підприємства — консервативний, поміркований і агресивний. Нормативи формування оборотних активів.

Управління запасами. Політика управління запасами. Цілі управління запасами підприємства. Ефективне управління запасами.

Управління дебіторською заборгованістю. Політика управління дебіторською заборгованістю. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства в попередньому періоді. Формування принципів кредитної політики стосовно покупців продукції.

Управління грошовими активами. Суть управління грошовими активами. Рівень абсолютної платоспроможності підприємства. Розробка політики управління грошовими активами підприємства. Етапи управління грошовими активами підприємства.

Управління необоротними активами. Класифікаційні ознаки необоротних активів. Особливості управління операційними необоротними активами. Стадії кругообігу необоротних активів. Визначення потреби в необоротних активах. Методи оновлення основних засобів виробничого призначення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості лізингових операцій як форми фінансування оновлення необоротних активів.
2. Факторинг у системі управління дебіторською заборгованістю.
3. Значення форфейтингу в процесі управління дебіторською заборгованістю.

ТЕМА 7. ВАРТІСТЬ І ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

Капітал і його сутність та складові. Критерії ефективності використання капіталу підприємства. Основні характеристики капіталу. Визначення потреби в капіталі при створенні підприємства. Класифікація капіталу. Власний капітал. Джерела утворення власного капіталу.

Складові власного капіталу та їх вартість. Основні складові власного капіталу підприємства. Особливості статутного капіталу підприємства в Україні. Класифікація джерела формування власного капіталу. Завдання формування додаткового капіталу. Оцінка вартості власного капіталу має ряд особливостей.

Позичений капітал підприємства, його сутність та вартість. Основні складові позикового капіталу. Особливості визначення вартості позиченого капіталу. Вартість банківського кредиту. Вартість лізингу. Оцінка вартості і управління залученням позиченого капіталу у формі облігацій позики.

Структура капіталу. Основи теорії Міллера – Модільяні. Структура капіталу. Оптимізація структури капіталу. Основні критерії оптимізації структури капіталу. Логічні компоненти фінансового левериджу. Основи теорії Міллера – Модільяні.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Переваги і недоліки використання підприємством власного і позикового капіталу.
2. Методичні прийоми оцінювання вартості нерозподіленого прибутку підприємства.
3. Фактори, що впливають на структуру капіталу підприємства.

ТЕМА 8. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Зміст і завдання управління інвестиціями. Форми інвестицій. Управління інвестиціями. Фази інвестиційного процесу. Класифікація інвестицій. Форми венчурних інвестицій.

Суть та основи управління реальними інвестиціями. Мета управління реальними інвестиціями. Складові процесу складання бюджету капітальних вкладень. Політика управління реальними інвестиціями. Основні етапи процесу формування політики управління реальними інвестиціями підприємства.

Фінансові інвестиції, їх склад та джерела. Форми фінансового інвестування. Етапи формування політики управління фінансовими інвестиціями. Завдання управління інвестиціями.

Інвестиційний портфель і його формування. Інвестиційний портфель та його головна мета. Цілі формування інвестиційного портфеля. Агресивний (спекулятивний) портфель. Помірний (компромісний) портфель. Консервативний портфель. Алгоритм реалізації сучасної портфельної теорії. Принципи управління інвестиційним портфелем.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Часова та просторова оптимізація портфелю реальних інвестицій.
2. Грошовий потік інвестиційного проекту та його структура.
3. Управління ризиком інвестиційних проектів.

ТЕМА 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Теоретична сутність формування фінансового потенціалу підприємств. Трагування категорій «потенціал» і «фінансовий потенціал». Фінансовий потенціал формується за рахунок власних і позикових коштів. Джерела формування фінансового потенціалу підприємств. Варіанти співвідношення власного та позикового капіталів підприємств. Процес оптимізації структури капіталу.

Місце фінансового потенціалу в структурі економічного потенціалу підприємств та джерела його формування. Місце фінансового потенціалу в структурі економічного потенціалу. Джерела за допомогою яких формується фінансовий потенціал підприємств.

Особливості, фактори та методичні підходи формування фінансового потенціалу підприємств. Ознаки фінансового потенціалу як економічної системи. Фактори формування фінансового потенціалу підприємств. Наукові підходи у процесі формування фінансового потенціалу.

Управління фінансовим потенціалом підприємств. Ефективні інструменти перспективного управління фінансовою діяльністю. основна мета управління фінансовим потенціалом підприємств. Фінансовий аналіз як передумова здійснення управління фінансовим потенціалом.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості використання форвардних контрактів для хеджування ризиків.
2. Значення ф'ючерсів в системі управління фінансовими ризиками підприємства.
3. Опціонні контракти та особливості їх використання в управлінні фінансовими ризиками.
4. Свопи та їх значення при управлінні фінансовими ризиками.

ТЕМА 10. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

Економічна сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства. Сутність фінансового ризику підприємства. Класифікація фінансових ризиків. Ризики поточної діяльності. Ризик окремої фінансової операції. Ризик різних видів фінансової діяльності. Ризик фінансової діяльності підприємства в цілому.

Принципи та політика управління фінансовими ризиками. Управління фінансовими ризиками. Формування і реалізація політики управління фінансовими ризиками. Принципи управління фінансовими ризиками. Рівень комерційного ризику. Причини інвестиційного ризику. Фінансові чинники ризику.

Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків. Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків. Методи системи внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків. Зони фінансового ризику підприємства. Методи диверсифікації ризику.

Оцінка фінансового ризику підприємства. Ідентифікація ризику та його процедур. Методи, які використовують для кількісної оцінки рівня ризику: статистичний метод і метод експертних оцінок.

ТЕМА 11. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ (4 год)

Сутність, цілі та завдання аналізу фінансових звітів. Фінансовий стан господарюючого суб'єкта. Фінансова інформація. Фінансова звітність та принципи її побудови. Головна мета аналізу фінансових звітів. Аналіз фінансових звітів. Склад фінансової звітності підприємства. Форми фінансової звітності. Різні методи та прийоми, які використовуються при аналізі фінансових звітів.

Аналіз динаміки і структури активу пасиву. Структура засобів підприємства. Структура джерел майна підприємства. Горизонтальний аналіз та вертикальний аналіз.

Аналіз ліквідності підприємства (балансу). Суть ліквідності підприємства. Аналіз ліквідності балансу. Умова ліквідності балансу.

Аналіз фінансової стійкості підприємства. Фінансова стійкість. Надлишок або недостача джерел засобів для формування запасів і витрат. Типи фінансової стійкості. Абсолютна стійкість фінансового стану. Нормальна стійкість. Нестійкий фінансовий стан. Кризовий фінансовий стан.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Вимоги до фінансової інформації підприємства та їхній зміст.
2. Принципи підготовки фінансової звітності підприємства.
3. Критерії визнання інформації та відображення у статтях фінансової звітності підприємства.

ТЕМА 12. ВНУТРІШНЬО ФІРМОВЕ ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ

Сутність фінансового планування. Значення фінансового прогнозування і планування. Основні системи внутрішньо фірмового фінансового планування. Прогнозування фінансової діяльності. Поточне фінансове планування. Оперативне фінансове планування.

Система прогнозування фінансової діяльності. Етапи прогнозування фінансової діяльності. Розробка трьох основних фінансових документів: прогноз звіту про прибутки і збитки; прогноз руху грошових коштів; прогноз бухгалтерського балансу.

Система поточного фінансового планування. Поточне фінансове планування. План доходів і видатків з операційної діяльності. План надходжень і видатків грошових коштів. Прогнозний баланс.

Оперативне фінансове планування. Бюджетування, його сутність та види бюджетів. Оперативне фінансове планування. Бюджет – як оперативний фінансовий план. Розробка бюджетів на підприємстві. Платіжний календар підприємства.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Основні завдання фінансового планування.
2. Значення фінансового планування для підприємства.
3. Переваги та недоліки бюджетування.
4. Схема побудови бюджету підприємства.

ТЕМА 13. АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Зміст і завдання антикризового управління підприємством. Сутність фінансової кризи. Параметри фінансової кризи на підприємстві: джерела (фактори) виникнення; вид кризи; стадія розвитку кризи. Антикризове фінансове управління. Елементи системи антикризового управління.

Прогнозування банкрутства як елемент антикризового управління. Фінансовий контролінг. специфічні методи контролінгу. Система раннього попередження та реагування (СРПР).

Фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління. Мета фінансової санації. Розробка санаційної концепції. Санаційний аудит. Санаційна спроможність. Основні передумови прийняття рішення про проведення санації боржника в ході провадження справи про банкрутство.

Джерела фінансової санації підприємств. Фінансування санації. Санація без залучення додаткових фінансових ресурсів на підприємство. Санація із залученням нового фінансового капіталу. Санація – за допомогою державної фінансової підтримки.

Реструктуризація підприємства. Основний зміст реорганізації. Види реорганізації: реорганізація, яка спрямована на укрупнення підприємства (злиття, приєднання, поглинання); реорганізація, яка спрямована на подрібнення підприємства (поділ, виділення); реорганізація без змін розмірів підприємства (перетворення).

Питання для самостійного опрацювання:

1. Стратегія запобігання банкрутству.
2. Санаційний контролінг, його завдання та функції.
3. Реорганізація підприємства, її зміст та порядок проведення.

Зміст практичних занять

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту
Семінарське заняття 1 (2 год.)

1. Зміст поняття «фінансовий менеджмент».
  2. Об'єкти та суб'єкти управління фінансами.
  3. Принципи фінансового менеджменту. Завдання фінансового менеджменту.
  4. Функції фінансового менеджменту: як керуючої системи.
  5. Функції фінансового менеджменту: як спеціальної сфери управління.
  6. Характеристика елементів механізму фінансового менеджменту.
  7. Суть фінансової стратегії та етапи її формування. Розробка фінансової політики.
  8. Характеристика змісту фінансової політики підприємства
- Усна відповідь, розв'язок ситуаційних завдань, тести.**

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту
Семінарське заняття 2 (2 год.)

1. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту.
  2. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.
  3. Системи і методи фінансового аналізу.
  4. Структура фінансової служби на великих і середніх підприємствах.
- Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.**

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві
Семінарське заняття 3 (2 год.)

1. Економічна сутність грошового потоку підприємства.
  2. Класифікація видів грошового потоку.
  3. Процес управління грошовими потоками підприємства.
  4. Методи оптимізації грошових потоків підприємства.
  5. Основні методи прогнозування надходжень і витрат коштів.
  6. Основні види платіжного календаря у системі оперативного управління грошовими потоками від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.
- Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.**

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та їх використання у фінансових розрахунках
Семінарське заняття 4 (2 год.)

1. Необхідність і сутність визначення часової вартості грошей.
2. Компаундирування та дисконтування.
3. Конверсія валюти та нарахування відсотків.
4. Фінансова еквівалентність зобов'язань та конверсія платежів.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Тема 5. Управління прибутком
Семінарське заняття 5 (2 год.)

1. Зміст і задачі управління формуванням прибутку підприємства.
2. Операційний аналіз в управлінні прибутком.
3. Управління розподілом прибутку підприємства.
4. Характеристика зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на формування прибутку підприємства.
5. Управління операційними витратами підприємства.
6. Фактори, що впливають на операційний ризик підприємства.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Тема 6. Управління активами
Семінарське заняття 6-7 (4 год.)

1. Формування політики управління оборотними активами підприємства.
2. Управління запасами.
3. Управління дебіторською заборгованістю.
4. Управління грошовими активами.
5. Управління необоротними активами.
6. Особливості лізингових операцій як форми фінансування оновлення необоротних активів.
7. Факторинг у системі управління дебіторською заборгованістю.
8. Значення форфейтингу в процесі управління дебіторською заборгованістю.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу
Семінарське заняття 8-9 (4 год.)

1. Економічна сутність капіталу
2. Визначення вартості капіталу
3. Вартість капіталу, залученого за рахунок банківського кредиту
4. Вартість капіталу, залученого за рахунок випуску акцій
5. Вартість новозалученого капіталу
6. Переваги і недоліки використання підприємством власного і позикового капіталу.

7. Методичні прийоми оцінювання вартості нерозподіленого прибутку підприємства.
  8. Фактори, що впливають на структуру капіталу підприємства.
- Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.**

Тема 8. Управління інвестиціями
Семінарське заняття 10 (2 год.)

1. Зміст і завдання управління інвестиціями.
2. Суть та основи управління реальними інвестиціями.
3. Фінансові інвестиції, їх склад та джерела
4. Інвестиційний портфель і його формування.
5. Часова та просторова оптимізація портфелю реальних інвестицій.
6. Грошовий потік інвестиційного проекту та його структура.
7. Керування ризиком інвестиційних проектів.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Тема 9. Управління фінансовим потенціалом підприємства
Семінарське заняття 11 (2 год.)

1. Теоретична сутність формування фінансового потенціалу підприємств
2. Місце фінансового потенціалу в структурі економічного потенціалу підприємств та джерела його формування
3. Особливості, фактори та методичні підходи формування фінансового потенціалу підприємств.
4. Управління фінансовим потенціалом підприємств.
5. Особливості використання форвардних контрактів для хеджування ризиків.
6. Значення ф'ючерсів в системі управління фінансовими ризиками підприємства.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Тема 10. Управління фінансовими ризиками
Семінарське заняття 12 (2 год.)

1. Економічна сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства.
2. Процес управління фінансовими ризиками.
3. Принципи та політика управління фінансовими ризиками
4. Оцінка фінансового ризику підприємства
5. Відмінність між бізнес-ризиком та фінансовим ризиком.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Тема 11. Аналіз фінансових звітів
Семінарське заняття 13 (2 год.)

1. Сутність, цілі та завдання аналізу фінансових звітів.
2. Аналіз динаміки і структури активу пасиву.
3. Аналіз ліквідності підприємства (балансу).
4. Вимоги до фінансової інформації підприємства та їхній зміст.

5. Принципи підготовки фінансової звітності підприємства.
6. Критерії визнання інформації та відображення у статтях фінансової звітності підприємства.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Тема 12. Внутрішньо фірмове фінансове прогнозування і планування
Семінарське заняття 14 (2 год.)

1. Сутність фінансового планування.
2. Система прогнозування фінансової діяльності
3. Система поточного фінансового планування.
4. Оперативне фінансове планування.
5. Переваги та недоліки бюджетування.
6. Схема побудови бюджету підприємства.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Тема 13. Антикризове фінансове управління на підприємстві
Семінарське заняття 15 (2 год.)

1. Зміст і завдання антикризового управління підприємством.
2. Прогнозування банкрутства як елемент антикризового управління.
3. Фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління.
4. Джерела фінансової санації підприємств.
5. Стратегія запобігання банкрутству.
6. Санаційний контролінг, його завдання та функції.
7. Реорганізація підприємства, її зміст та порядок проведення.

Усна відповідь, розв'язок практичних та ситуаційні завдань, тести.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	90	134
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	-
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	30	-
Підготовка звітів з практичних робіт	20	-
Підготовка до поточного контролю	10	64
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20	80

ПОЛІТИКА КУРСУ

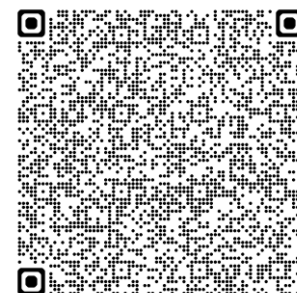
Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).¹ “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних

¹ визначається політика використання ШІ в навчальній дисципліні - дозволене/заборонене, правила використання

мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	<u>Метод навчання</u>	Метод оцінювання
Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію	словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах))	диференційований екзамен

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
ВСЬОГО		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».²

Критерії оцінювання (за необхідності, поточного та/або підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС» 2017. 236с.
2. Дема Д. І., Дорохова Л. М. Фінансовий менеджмент: підручник. Житомир, 2018. 320 с.
3. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ, 2019. 520 с.
4. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 408 с.
5. Партин Г. О., Селюченко Н. Є. Фінансовий менеджмент: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 388 с.
6. Фінансовий менеджмент : підручник. / Петро Бечко та ін. Київ: центр навчальної літератури, 2019. 496 с
7. Розумович Н.Ф, Перцович Т.О. Характеристика сутності та практики здійснення міжнародного фінансового менеджменту Наукові інновації та передові технології. Випуск 12 (26) 2023. С. 414-422 <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6727/6762>
8. Nataliia Rozumovych INTERNATIONAL FINANCIAL MANAGEMENT: CHALLENGES OF OUR TIME Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín “Věda a perspektivy” je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. No 3(34)2024. str. 9-16 <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/issue/view/220/315>
9. Рудевська, В., Швець, Н. і О. Стороженко. (2021). «Теоретичні підходи до класифікації та систематизації банків за бізнес-моделями». Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, №2(37). pp. 24–36. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.229930>
10. Швець, Н.Р. і А.А. Акритов. (2021). «Теоретико-методологічні засади організації та здійснення фінансового моніторингу». Науковий огляд. 2021. №7. С.50-63.
11. Швець, Н. «Актуальні проблеми інвестування на шляху доєднання України до Європейського зеленого курсу». (2023). Економіка та управління бізнесом. Том 14, №3. [http://dx.doi.org/10.31548/economics14\(3\).2023.005](http://dx.doi.org/10.31548/economics14(3).2023.005)
12. Shvets, N., and V. Rudevskya. (2023). «Theoretical foundations and practice of the actions of governments and central banks in the conditions of war: historical excursion and Ukrainian experience». Technology Audit and Production Reserves. №2(4(70)), pp. 24–31 <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2023.278349>

Електронні інформаційні ресурси

1. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
4. Офіційний портал Державної податкової служби України. URL: <http://sts.gov.ua/>.
5. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
7. Офіційний веб-сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregion.gov.ua>.
8. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.